

KOTKA, MERIPIRTIN PUISTO

TONTTI 285-2-9903-2

Rakennuksen perustuksen mittaus- ja valokuvadokumentointi 2009

Dokumentointikertomus

FM Marita Kykyri

Kymenlaakson museo

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT:

Tutkimuskohde:	Kotka, Meripirtin puisto
Kaupunginosa/tila/kortteli, tontti:	285-2-9903-2
Tutkimuksen laatu:	Rakennuksen perustuksen mittausdokumentointi
Kohteen ajoitus:	1890-1970-luku
Peruskarttalehti:	PK 3023 12 KOTKA
Yhtenäiskoordinaatit:	pkoo 6705256-274, ikoo 3496165-176
Maanomistaja:	Kotkan kaupunki
Tutkimuslaitos:	Kymenlaakson museo ja Kotkan kaupungin kaupunkimittaus
Dokumentointi:	Marita Kykyri ja Jouni Koho (mittaus)
Kenttätyöaika:	21.4 -29.4. 2009
Tutkitun alueen laajuus:	perustuksen laajuus n. 20x6 m
Tutkimuksen kustantaja:	Kotkan kaupunki
Tutkimuskustannukset:	virkatyö
Esinelöydöt ja säilytyspaikka:	ei luetteloituja esinelöytöjä
Diapositiivit ja niiden säilytyspaikka:	KyM 51777:1-70
Tutkimuskertomuksen sivumäärä:	s. 18
Kaivauskertomuksen liitteet:	Valokuva- ja karttaliite
Alkuperäisen kaivauskertomuksen säilytyspaikka:	Kymenlaakson museon arkisto, Kotka
Kaivauskertomuksen kopiot:	MV/Rho/Helsinki ja Haminan toimipiste, Kotkan kaupunki kaavoitustoimisto
Aikaisemmat tutkimukset:	Kotka, Meripirtti. Patteri n:o 3 ja sen ympäristö. Koekaivaus 2008. Kymenlaakson museo. Marita Kykyri.

TIIVISTELMÄ:

Marita Kykyri

Kymenlaakson museo dokumentoi huhtikuussa 2009 rakennuksen kiviperustuksen Kotkansaaren länsirannalla sijaitsevassa Meripirtin puistossa. Koska perustus oli jäämässä alueelle rakennettavan Haukkavuoren uuden päiväkodin pysäköintialueen alle, katsottiin paikallishistoriallista merkitystä omaava, alueen huvilakauteen liittyvä kohde aiheelliseksi mittaus- ja valokuvadokumentoida. Varsinaisia maaperään kajoavia kaivaustutkimuksia ei paikalla kuitenkaan suoritettu.

Kiviperustus osoittautui Meripirtin puiston alueelle 1800-1900-lukujen taitteessa rakennetun ja arkistolähteissäkin esiintyvän Huvila n:o 3:n ison ulkorakennuksen perustukseksi. Dokumentoinnin jälkeen ei perustusta ollut mahdollista säilyttää alkuperäisellä paikallaan, vaan se tuhoutui maanrakennustöiden yhteydessä ja pääosa sen rakennekivistä käytettiin uuden päiväkodin rakennustyömaalla täyttömateriaaliksi. Perustukseen kuuluneet isoimmat kivet otettiin kuitenkin talteen uudelleenkäytettäväksi muissa Kotkan kaupungin tulevilla maarakennuskohteissa.

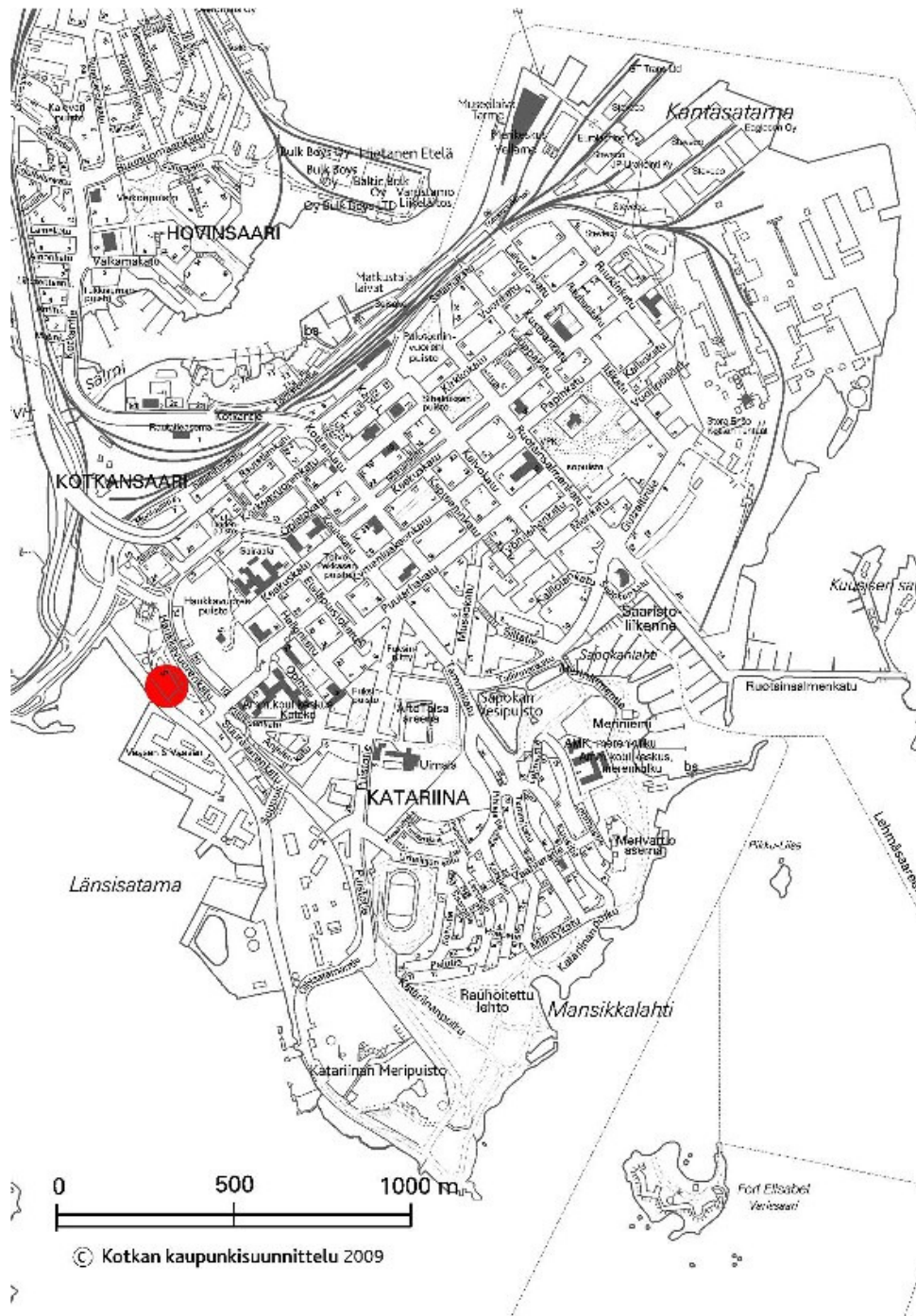
SISÄLLYSLUETTELO:

1. JOHDANTO	5
2. ALUEEN HISTORIAA	6
3. HUVILATONTTI N:O 3 JA SILLÄ SIJAINNUT RAKENNUKSEN PERUSTUS	8
3.1. Huvilatontti n:o 3	8
3.2. Rakennuksen perustus	10
4. MUITA ALUEELLA TEHTYJÄ ARKEOLOGISIA HAVAINTOJA	14
5. YHTEENVETO	16
6. LÄHDELUETTELO	17
6.1. Painamattomat lähteet	17
6.2. Painetut lähteet	17
6.3. Sanomalehdet	17
6.4. Sähköiset lähteet	17
7. LIITELUETTELO	18

1. JOHDANTO

Kymenlaakson museo mittaus- ja valokuvadokumentoi huhtikuun 2009 lopussa rakennuksen perustukset Kotkansaaren länsirannalla, Meripirtin päiväkodin (Haukkavuorenkatu 5) tontille rakenteilla olleen Haukkavuoren päiväkodin läheisyydessä (kuva 1). Uudisrakennuksen lisäksi rakennushankkeeseen liittyi uusi laajennettu leikkipaikka- ja piha-alue sekä päiväkotitontin kaakkoispuolelle, Meripirtin puistoon, rakennettava pysäköintialue (Hankesuunnitelma 2008).

Koska tutkimuksen kohteena ollut kiviperustus sijaitsi suunnitellulla pysäköintialueella, missä se tulisi maarakennustöiden yhteydessä tuhoutumaan, katsottiin se aiheelliseksi dokumentoida

Kuva 1: Meripirtin puiston sijainti Kotkansaarella. Matkailukartta. Kotkan kaupunkisuunnittelu 2009.

ennen alueella suoritettavia maansiirtotöitä. Vähäisestä iästään huolimatta rakennuksen perustuksen katsottiin omaavan sellaista paikallishistoriallista merkitystä, että sen dokumentointi oli perusteltua (Museoviraston tutkija H. Rosénin sähköpostiviesti allekirjoittaneelle 8.7.2008).

Kenttätöiden yhteydessä rakennuksen perustuksia ei kaivettu esiin tai paljastettu sen enempää, vaan se dokumentoitiin siinä tilassa missä se alueella kasvaneiden puiden kaadon ja alueen pintapuolisen raivauksen jälkeen erottui maastosta. Mittauksissa keskityttiin perustusten maanpinnalla näkyvän osan sijainnin (x, y ja z-koordinaatit) kartoittamiseen takymetrillä (Sokkisha SET4S), minkä lisäksi kohde dokumentoitiin myös valokuvaamalla ja kirjallisin muistiinpanoin. Takymetrimittauksesta vastasi mittausetumies Jouni Koho Kotkan kaupungin kaupunkimittauksesta, joka myös työsti kaivauksen mittaustietojen ja laati sen pohjalta dokumentointiin liittyvän yleiskartan. Allekirjoittanut vastasi kohteeseen liittyvästä muusta dokumentoinnista sekä jälkitöiden yhteydessä tutkimusraportin ja sen valokuvaliitteen laatimisesta.

Rakennuksen perustusten dokumentointiin liittyvät kenttätöet suoritettiin 21.4.-29.4. 2009 välisenä aikana, mutta Kymenlaakson museo seurasi ja valokuvadokumentoi Haukkavuoren päiväkodin rakennustyömaan etenemistä koko kuluneen vuoden, intensiivisimmin kuitenkin työmaan alkuvaiheessa kesäkuukausina 2009 (tutkija Ari Ryökkyinen sekä allekirjoittanut; kuvat 2-4). Kaivausten jälkitöet suoritettiin huhtikuussa 2010.

2. ALUEEN HISTORIAA

Kotkan kaupunkia Kotkansaarella edelsi Ruotsinsalmen kaupunkimainen yhdyskunta, jonka synty liittyi Venäjän Katariina II Pietarin suojaksi rakennuttaman linnoitusketjun rakentamiseen. Sen eteläisimmäksi tukikohdaksi pystytettiin Ruotsinsalmen merilinnoitus. Linnoituksen rakentamiseen liittyvät esityöt aloitettiin vuonna 1790 ja samassa yhteydessä laadittiin myös linnoitukseen liittyvän kaupunkimaisen asutusalueen asemakaava Kotkan saarelle (Airola 1978:10-33, 52 passim.). Ruotsinsalmen aikainen asutus ei ulottunut aivan Kotkansaaren länsirannalle, missä Meripirtin puistoalue päiväkotieineen sijaitsee, mutta alueelle rakennettiin patteri n:o 3, redutti Kotka sekä maa-ammuskellari, joista kaksi ensiksi mainittua ovat säilyneet meidän päiviimme saakka.

Suomen sodan myötä Haminan rauhan jälkeen vuonna 1809 valtakunnan raja siirtyi, ja Ruotsinsalmen merilinnoitus menetti sotilaallisen merkityksensä. Lopullinen kuolinisku yhdyskunnalle oli englantilaisten Krimin sotaan liittynyt hävitysretki, jonka yhteydessä vuonna 1855 jotakuinkin kaikki Kotkansaarella sijainneet siviili- ja sotilasarakennukset tuhouttiin (Rosén 1953:71, 79-81).

Nykyinen Kotkan kaupunki syntyi Ruotsinsalmen raunioille ja keisari Aleksanteri II:n vahvistama perustamiskirja julkistettiin 16.7.1879. Kaupungin ensimmäisen virallisesti vahvistetun asemakaavan laati komissionimaanmittari Konstantin Järnefelt vuonna 1878, mutta vielä tämä kaava ei ulottunut nykyisen Meripirtin alueelle. Asemakaava tulikin pian täydennettäväksi ja sitä seurasi K. Appelgrenin laatima asemakaava, joka hyväksyttiin vuonna 1891. Nyt asemakaavassa Haukkavuoren länsipuolelle ilmestyi uusi katu "Parkogatan" (Puistokatu), joka oli yksi nykyisen Haukkavuorenkadun edeltäjästä (Halila 1953: 97, 101, 104, 110).

Puistokadun länsipuolella sijaitsevalle ranta-alueelle varattiin 1890-luvulla tontit kymmenelle huvilalle. Huvilarakennuksista ainoastaan viisi toteutui 1800- ja 1900-luvun taitteessa. Meidän päiviimme huviloista on säilynyt ainoastaan nykyisin Meripirtin päiväkotina tunnettu puujugendia edustava rakennus, jonka arkkitehti Vilho Penttilä suunnitteli vuonna 1905. Yksityiskäytön

Kuvat 2-4: Meripirtin päiväkodin aluetta suunnasta SE. Ylinnä keväällä 2008 ennen alueella sijainneen Haukkavuorikodin ja saunarakennuksen purkamista, keskellä kesällä 2009 sekä alhaalla syksyllä 2009 kun Haukkavuoren uusi päiväkoti oli saavuttanut harjakorkeutensa. Dokumentoitu rakennuksen perustus sijaitsi ylimmän kuvan keskivaiheilla poikittain tien nähden. Kuva KyM/M. Kykyri.

jälkeen Meripirtti (alkujaan Päivähonka-niminen huvila) muutettiin 1940-luvun lopulla lastenkodiksi ja 1970-luvulla Meripirtin päiväkodiksi. 1960-luvulla silloisen lastenkodin kanssa samalle tontille rakennettiin kehitysvammaisten asuntola Haukkavuorikoti (Lievonen 2007; KySa 13.2. 2008), joka purettiin saunarakennuksineen Haukkavuoren päiväkodin tieltä huhtikuussa 2009. Uusi päiväkoti valmistuu toukokuussa 2010 ja se otetaan käyttöön kuluvan vuoden elokuussa (KySa 17.2. 2010).

Arkeologisia tutkimuksia ei Meripirtin alueella ole suoritettu ennen kesää 2008, jolloin Kymenlaakson museo suoritti alueella koekaivauksia. Tutkimukset liittyivät Haukkavuoren päiväkodin uudisrakennushankkeeseen, ja niiden tavoitteena oli selvittää Meripirtin päiväkodin alueella mahdollisesti sijaitsevien historiallisten jäännösten luonne. Arkeologisten tutkimusten yhteydessä alueelle kaivettiin mm. koeojia ja koekuoppia. Koeojista kaksi tutkittiin tulevan Haukkavuoren päiväkodin alueella, keväällä 2009 dokumentoidun rakennuksen perustusten ja Meripirtin päiväkodin välisessä maastossa (Kykryri 2008).

Tutkitun alueen stratigrafia osoittautui yksinkertaiseksi ja kerroskasvu heikoksi. Pääosa alueen kerroksista oli yhdistettävissä alueen huvilakauteen ja sen jälkeiseen aikaan. Täyttö-, tasoite- ja pinnoitekerrosten lisäksi alueelta paljastui myös rakentamiseen, asumiseen sekä purkutoimintaan liittyviä kerrostumia. Patteri n:o 3:n itäpuolelta saatiin täyttö- ym. kerrosten alta kuitenkin esiin myös alkuperäinen maan pinta, mutta maaperän kosteudesta johtuen ei horisonttia ja sen alaisia kerroksia ollut koekaivausten yhteydessä mahdollista tutkia laajemmalti.

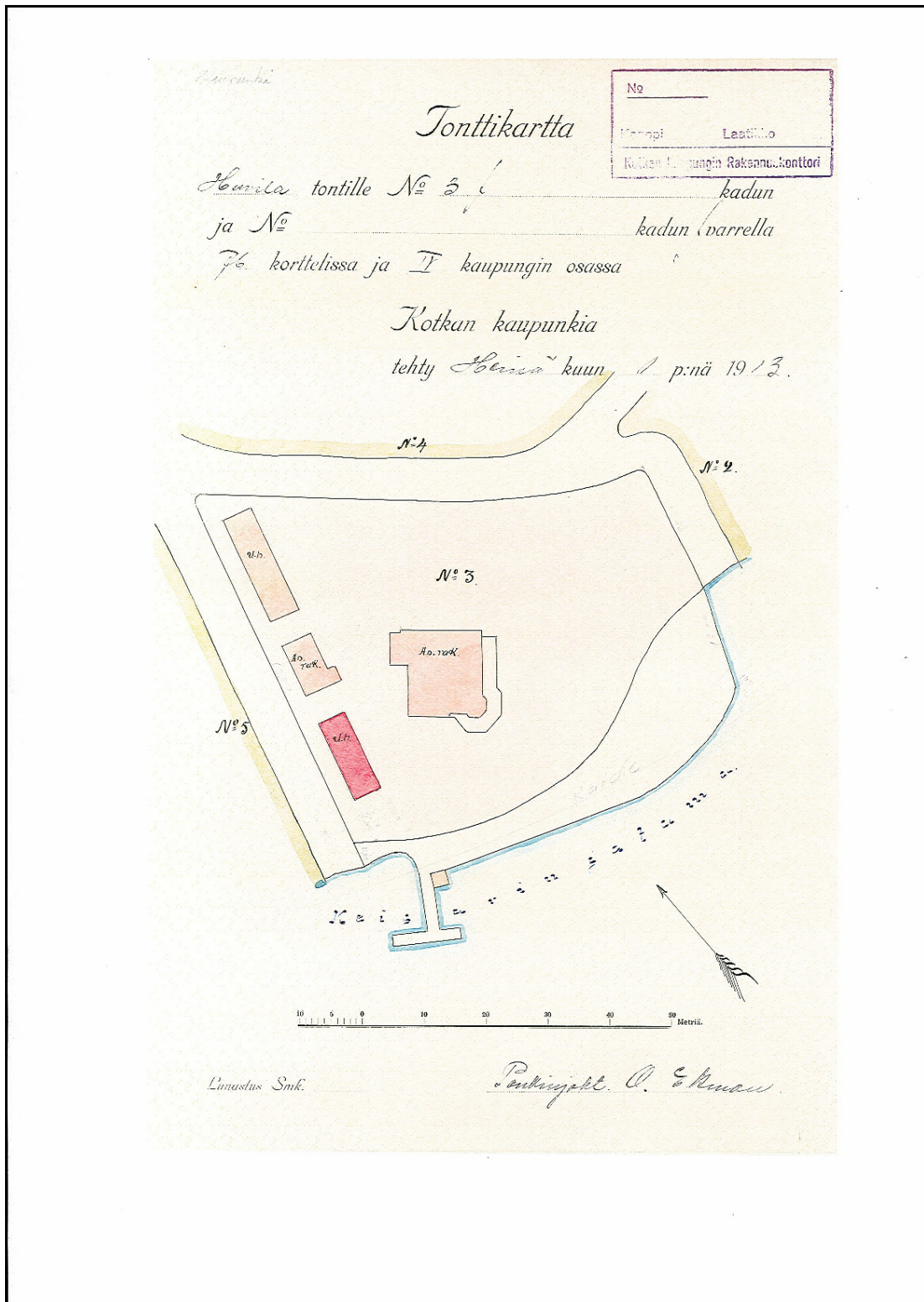
3. HUVILATONTTI N:O 3 JA SILLÄ SIJAINNUT RAKENNUKSEN PERUSTUS

3.1. Huvilatontti n:o 3

Huvilatontti n:o 3:lla sijaitsi aikoinaan yksi viidestä Kotkansaaren länsirannalle suunnitelluista ja sinne myös rakennetuista puuhuviloista. Kotkan kaupunginarkistossa säilytettävän huvila-alueeseen liittyvän arkistoaineiston perusteella käy ilmi, että tontille suunnitellun Huvila n:o 3:n rakennuspiirustukset hyväksyttiin vuonna 1896. Niiden mukaisesti tontille oli itse päärakennuksen (huvila) lisäksi suunniteltu myös tulisijaton ulkorakennus sekä tulisijallinen tupa-rakennus. Kaksi viimeksi mainittua sijaitsevat tontin asemapiirroksissa peräkkäin pääty päätyä vasten tontin länsisivustalla, kun taas itse huvila sijaitsee jotakuinkin tontin keskellä (Rakennuspiirustukset ja asemapiirrokset; kuvat 5-6).

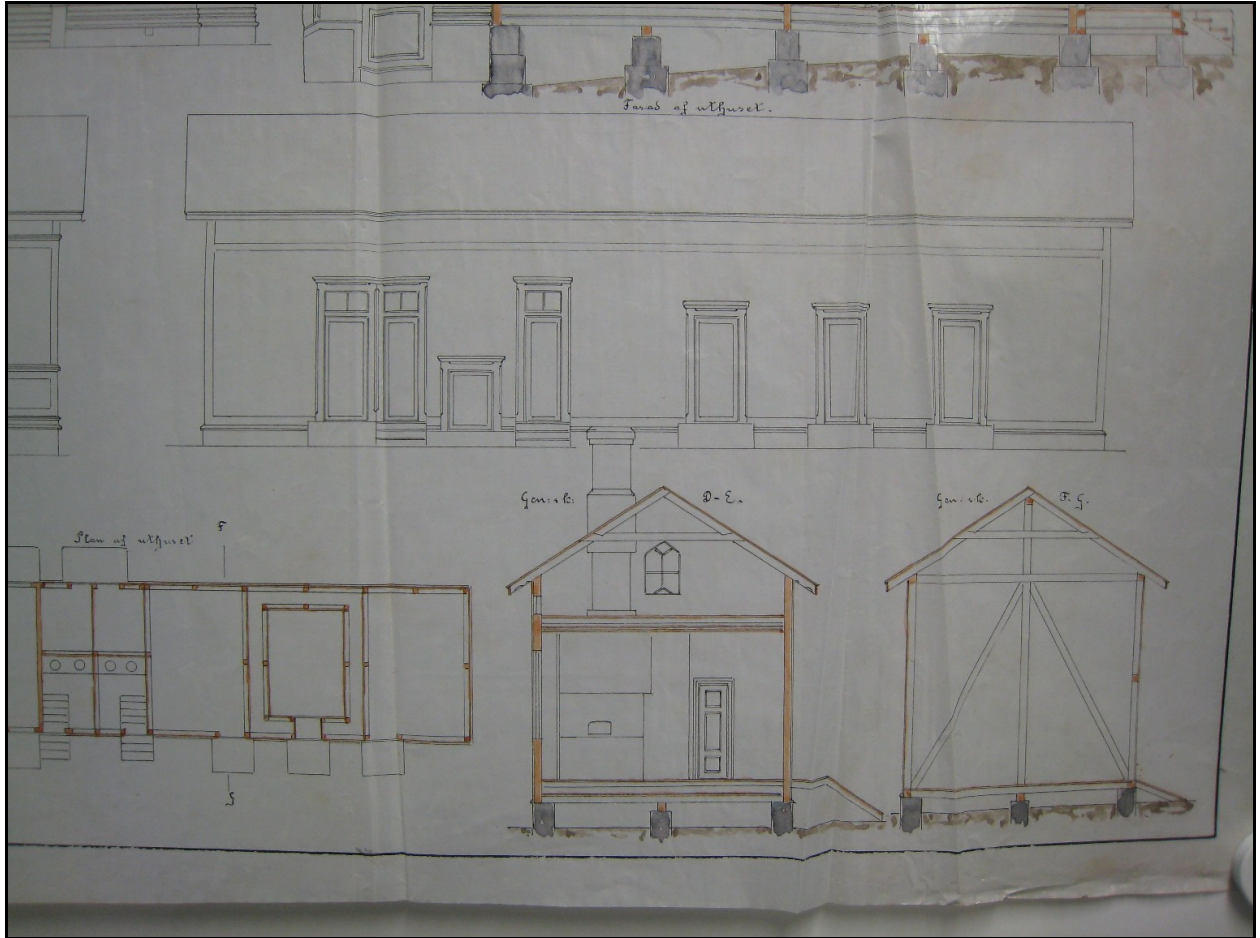
Vuonna 1908 hyväksytyjen uusien rakennuspiirustusten mukaan tontin päärakennuksen julkisivuun suunniteltiin pieniä muutoksia samalla kun rakennuksen tulisijojen määrää lisättiin. Tontin länsisivustalle, samaan riviin edellisten ulkorakennusten kanssa, oli meren puolelle suunniteltu uusi pesu- ja pakaritupa, joka koostui tuvasta, kamarista sekä kellarista. Tontin länsisivustalle oli samaan aikaan suunnitteilla myös kivinen maakellari. Myöhempien tonttikarttojen ja asemapiirrosten perusteella tulivat kaikki yllä mainituista suunnitelluista rakennuksista myös toteutetuiksi huvilatontilla, jolla ne esiintyvät vielä 1950-luvun loppupuolen arkistoaineistossa. Sen jälkeen tontin rakennuksista asemapiirroksissa esiintyy enää iso ulkorakennus 1970-luvun lopulle saakka (Tonttikartat ja asemapiirrokset. Kotkan kaupunki. Rakennusvalvonta, arkisto).

Kuva 5: Huvilatontti n:o 3 ja sillä sijaitsevat rakennukset vuoden 1913 tonttikartalla. Tontille suunniteltua kellaria ei ole vielä rakennettu. Huhtikuussa 2009 dokumentoitu rakennuksen perustus kuuluu kartalla pohjoisimpana (ylinnä vasemmalla) sijaitsevalle ulkorakennukselle.

(Kartta: Kotkan kaupunki. Rakennusvalvonta, arkisto).

Kuva 6: Osa Huvilan n:o 3 rakennuspiirustusta vuodelta 1896. Keskellä ylhäällä näkyy ulkorakennus, jonka Meripirtin puistossa sijainnut kiviperustus mitta- ja valokuvadokumentointiin ennen alueella suoritettuja maansiirtotöitä. Varastotilojen lisäksi rakennuksessa sijaitsi mm. nelireikäinen käymälä (vasemmalla alhaalla). Oikealla alhaalla on esitetty tulisijallisen pesu- ja pakarituvan poikkileikkaus. (Rakennuspiirustukset ja asemapiirrokset. Kotkan kaupungin arkisto). Kuva KyM/T. Lievonen.

3.2. Rakennuksen perustus

Luoteeseen viettävään rinteeseen suuntaan NE-SW rakennetun ulkorakennuksen perustuksen ulkomitat olivat 20x6 m. Maastossa perustuksesta erottui parhaiten sen kivistä ladottu luoteis-sivusta, joka oli näkyvissä jotakuinkin koko paikalla aikoinaan sijainneen rakennuksen pituudelta. Sen sijaan rakennuksen päätyjen täsmällistä sijaintia oli maastossa enää vaikea hahmottaa, minkä lisäksi myös kaakkoisseinän perustan kivistä vain muutamat pilkistivät ylös pintaturpeen alta (kuvat 7-8).

Ulkorakennuksen perustus oli yhden kivikerran (20-40 cm) korkuinen ja leveydeltään 60-70 cm. Perustus oli koottu kylmämuuraamalla ilman sideainetta punagraniittikivistä, jotka olivat pääasiassa vain karkeasti lohkottuja ja joista pienimmät olivat lohkomattomia maakiviä. Isoimpien lohkokivien pituus oli 60-100 cm ja leveys 40-70 cm, mutta niiden lisäksi perustukseen oli käytetty myös pienempiä kiviä, joiden koko oli 30x30-50x50 cm. Rakennuksen perustuksen ulkopinta oli kivimateriaalin karkeasta työstöstä johtuen polvekas ja epätasainen.

Ulkorakennuksen eri tiloihin johtavat oviaukot sijaitsivat rakennuksen pihanpuoleisella (kaakkois-) seinustalla, missä pintaturpeen alta pilkistikin esiin kaksi muotoon lohkottua ja tasoitettua, poikkileikkaukseltaan neliönmuotoista punagraniittista paatta. Kyseessä oli mitä todennäköisimmin paikalla sijainneen oviaukon pielikivet, joiden välinen etäisyys oli 2 m. Kivien koko oli 100x40x35 cm, ja niistä toisen pinnassa oli havaittavissa $\varnothing$ 3 cm kokoinen porausreikä (kuva 9).

Kuva 7: Ulkorakennuksen NW-seinän kiviperustusta keväällä 2008 (N). Taustalla Kotkan Vaasan&Vaasan tehdasrakennus. Kuva KyM/M. Kykyri.

Kuva 8: Kiviperustus puiden kaadon jälkeen huhtikuun lopussa 2009 (NE). Rakennuksen ulkonurkat on merkitty maastoon oranssi-valkoisin linjaseipäin. Kuva KyM/M. Kykyri.

Väliseinien perustusten jäännöksiä ei rakennuksen sisäpuolella havaittu muualla kuin rakennuksen SW-päässä, missä sijaitti muusta ympäristöstä erottuva matala kuopanne. Kuopannetta rajasivat molemmin puolin sisäpinnaltaan tasaisiksi lohkotut kivet, jotka muodostivat 3 m levyisen tilan seinien perustuksen. Kuopanteesta löytyi runsaasti modernia talousjätettä: mm. muovia, lasia, purkkeja, rikkonaisia astioita, pattereita sekä maitopusseja, joiden perusteella tilaa oli myöhempinä aikoina käytetty kotitalousjätteen kaatopaikkana. Rakennuspiirustusten perusteella tila oli kuitenkin alun alkaen toiminut ulkokäymälänä. Maa perustuksen sisäpuolella oli tummanruskeaa ja kuohkeaa hiekkaista multaa (kuva 10).

Kuva 9: Huvilan n:o 3 ulkorakennuksen SE-sivustalla alkuperäisellä paikalla säilyneet ovenpielikivet (W). Kuva KyM/M. Kykyri.

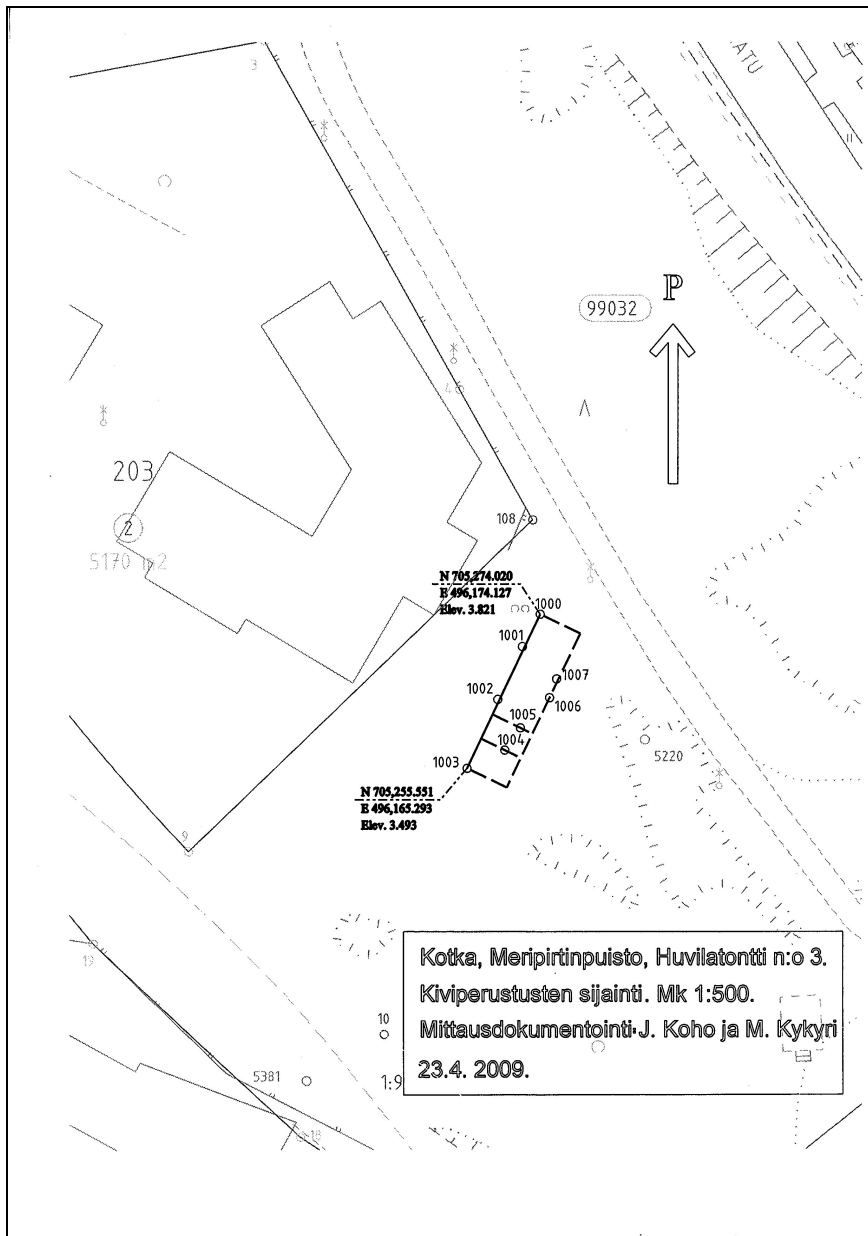

Kuva 10: Ulkorakennuksen SW-päässä maastossa erottuva kuopanne, joka oli täytetty modernilla kotitalousjätteellä. Rakennuksen käyttöaikana paikalla oli sijainnut käymälä. Kuva KyM/M. Kykyri.

Huvilatontin n:o 3 alueella sijainneen ulkorakennuksen kiviperustus sijaitsi korkeudella +3.80-+3.50 m.m.p.y. (NE-SW). Perustuksen sijainti määritettiin takymetrillä, mittaamalla siitä kahdeksan pistettä, joiden tunnukset ja koordinaatit olivat seuraavat (kuva 11):

Pisten:o:	x-koordinaatit:	y-koordinaatti:	z-koordinaatti:
1000	705274.020	496174.127	+3.821
1001	705270.133	496171.980	+3.756
1002	705263.802	496169.009	+3.584
1003	705255.551	496165.293	+3.493
1004	705257.730	496169.861	+3.639
1005	705260.400	496171.747	+3.713
1006	705264.018	496175.272	+4.301
1007	705266.273	496176.108	+4.383

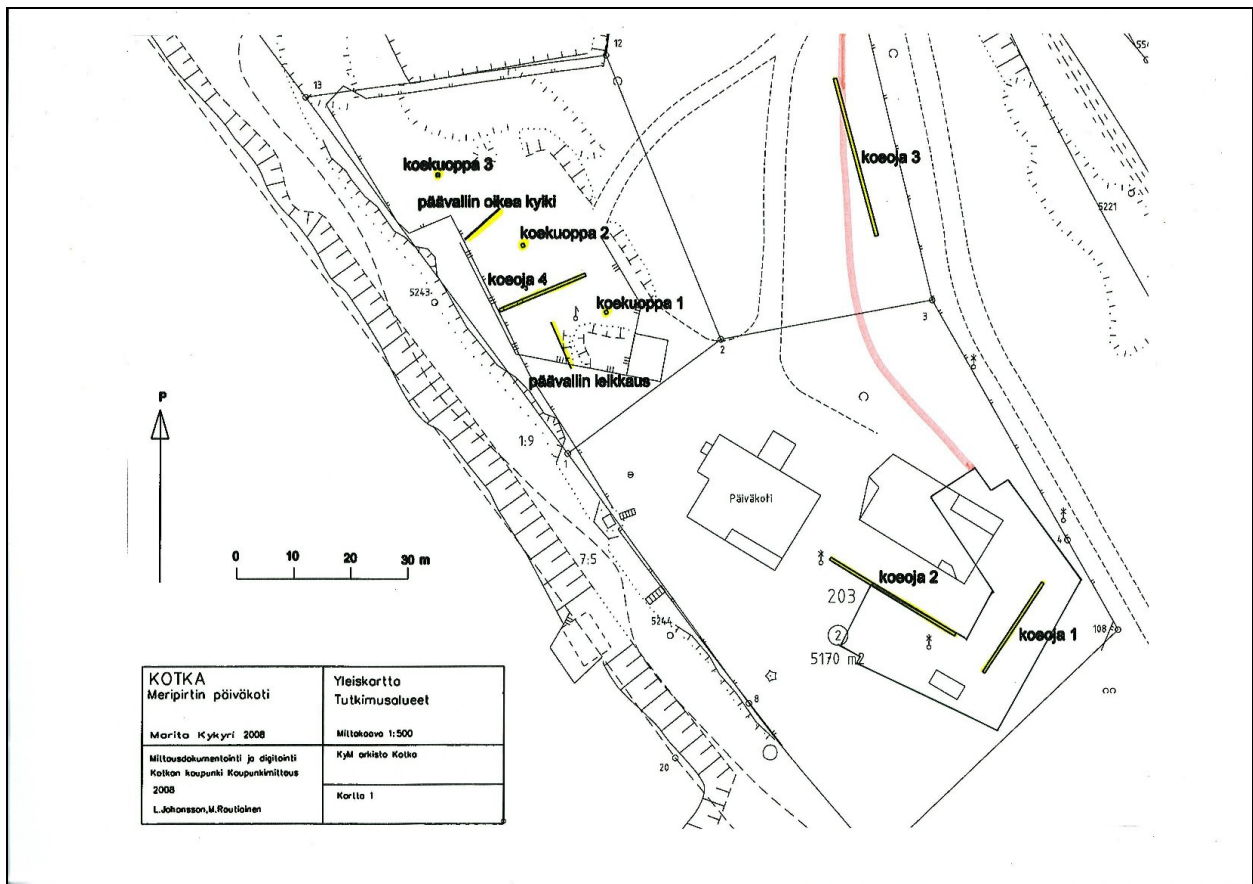

Kuva 11: Dokumentoidun rakennuksen perustuksen sijainti ja mitatut pisteet. Välittömästi perustuksen luoteispuolella näkyvä, pohja-alaltaan polygoninen rakennus on Haukkavuoren uusi päiväkotikoti. Perustuksen mittauspisteistä numerot 1006 ja 1007 sijaitsivat ovenpielikivien kohdalla, pisteet 1004-1005 väliseinien kohdalla ja pisteet 1000-1003 rakennuksen NW-seinän kohdalla.

4. MUITA ALUEELLA TEHTYJÄ ARKEOLOGISIA HAVAINTOJA

Dokumentoinnin jälkeen ulkorakennuksen perustus tuhoutui kokonaisuudessaan Haukkavuoren uuden päiväkodin rakennustyömaahan liittyvien maansiirtotöiden yhteydessä. Pääosa perustuksen rakennekivistä käytettiin alueen täyttömateriaaliksi, mutta isoimmat kivistä, mm. kaksi poikkileikkaukseltaan neliönmuotoon työstettyä punagraniittipaatta, otettiin talteen uudelleen käytettäviksi Kotkan kaupungin puistotoimen tulevissa työkohteissa.

Uuden päiväkodin vaatiman perustuskuopan lisäksi Meripirtin päiväkodin alueelle kaivettiin kevään ja kesän 2009 aikana useita kapeita kaivantoja mm. kunnallistekniikkaa varten. Näistä kaivannoista tehdyt havainnot vahvistivat Kymenlaakson museon vuonna 2008 alueella suorittamien koe-kaivauksen tutkimustuloksia, joiden mukaan alueen kulttuurikerroskasvu oli vuosien saatossa ollut varsin vähäistä. Meripirtin ja Haukkavuoren päiväkotien piha-alueelle syntyneet ja kerrostuneet kulttuurikerrokset olivat yhdistettävissä aikaisintaan 1800-1900-luvun taitteeseen ajoittuvaan huvilakauteen (kuvat 12-15).

Kuva 12: Kuvaan on merkitty keltaisella värillä vuoden 2008 koe-kaivantojen sijaintipaikat ja punaisella värillä kesäkuussa 2009 kaivetun sähkökaapelikaivannon sijainti. Kaivanto kulki Haukkavuorenkadulta alas Meripirtin päiväkodin tontille, missä se leikkasi edellisenä kesänä pihan nurmialueelle kaivetun koe-ajan 3. Kuvan oikeassa alareunassa näkyy vuonna 2008 suunnitella ollut Haukkavuoren päiväkoti, jonka alueelle koe-ajat 1 ja 2 kaivettiin. Kuvassa näkyy lisäksi Haukkavuoren päiväkodin alle jäänyt kehitysvammaisten asuntola Haukkavuorikoti, joka purettiin saunarakennuksiin huhtikuussa 2010. Haukkavuorikoti puolestaan oli rakennettu 1960-luvulla, alueella aikoinaan sijainneiden 1800-luvun lopun huvilatonttien n:o 5 ja 7 ulkorakennusten paikalle.

Kuvat 13-14: Meripirtin ja Haukkavuoren päiväkotien välinen piha-alue sisälsi runsaasti purkujätettä, joka oli peräisin alueella aiemmin sijainneista ja myöhemmin puretuista huvilakauden rakennuksista. Koeajan 3 kaivaminen alueelle kesällä 2008 oli työlästä juuri mainitusta maaperässä olleesta jätteestä johtuen. Kuvassa 13 (vas.) piha-alueelta paljastunutta savista, tiiltä ja kiveä sisältävää purkujätekerrosta (S). Oikealla kesällä 2009 kaivetun sähkökaapelikaivannon N-pää Haukkavuorenkadun reunustalla. Kaivannon seinämästä näkyy, että steriili pohjamaa sijaitsi paikalla jotakuinkin välittömästi pintaturpeen alapuolella, eikä varsinaista kulttuurimaakerrostumaa ollut alueelle syntynyt (E). Kuvat KyM/M. Kykyri.

Kuvat 15: Näkymä rakenteilla olleen Haukkavuoren päiväkodin pohjoispuolelta. Välittömästi nurmikentän alapuolelta paljastui laaja purkujätehorisontti, joka sijaitti suoraan steriilin pohjamaan päällä (NE). Taustalla Meripirtin päiväkoti. Kuva KyM/M. Kykyri

5. YHTEENVETO

Dokumentoitu rakennuksen perustus osoittautui nykyisen Meripirtin puiston alueelle 1800-1900-lukujen taitteessa rakennetun Huvila n:o 3:n ulkorakennuksen perustukseksi. Kiviperustus ”löytyi” puistosta jo vuonna 2008, jolloin Kymenlaakson museo suoritti sen lähimaastossa arkeologisia kaivauksia uudisrakennushankkeeseen (Haukkavuoren päiväkotia) liittyen.

Koska kiviperustuksella katsottiin olevan paikallishistoriallista merkitystä alueen huvilakauteen liittyvänä historiallisena jäännöksenä, se mittaus- ja valokuvadokumentoitiin ennen uuden päiväkodin rakennustöiden alkamista huhtikuussa 2009. Varsinaisia maaperään kajoavia kaivaustutkimuksia ei kohteeseen liittyen kuitenkaan katsottu tarpeelliseksi.

Dokumentoinnin jälkeen kiviperustus tuhoutui alueen maarakennustöiden yhteydessä ja sen rippeet jäivät Haukkavuoren uuden päiväkodin pysäköintialueen alle (kuva 16). Uudisrakennustyömaan kaivutyön yhteydessä tehdyt havainnot vahvistivat Kymenlaakson museon edellisenä kesänä suorittamien koekaivausten tutkimustuloksia alueen stratigrafiaan ja kulttuurikerroskasvuun liittyen. Vaikka lähistöltä tunnetaan jo Ruotsinsalmen aikaan (1790-1850-luku) liittyviä linnoituslaitteita, olivat päiväkotien piha-alueen vanhimmat ihmistoiminnan seurauksena syntyneet kerrokset yhdistettävissä vasta alueen 1800-1900-luvun taitteen huvila-asutukseen ja sitä myöhempään aikaan.

Kuva 16: Haukkavuoren päiväkodin aluetta huhtikuussa 2010. Uuden päiväkodin takana pilkistää Meripirtin päiväkodin harjakatto. Vuotta aiemmin alueella dokumentoitu kiviperustus sijaitsi kuvan etualalla näkyvän aitalinjan ja vasemmanpuoleisen sinisen siirtolavan välimaastossa (E). Kuva KyM/M. Kykyri

Kotka 28.4 2010

Marita Kykyri

6. LÄHDELUETTELO

6.1. Painamattomat lähteet:

Rakennuspiirrustukset- ja asemapiirrokset. Kotkansaaren läntisen ranta-alueen huvilatontit. Kansiot II, 204, Huvilat 1-3 sekä II, 204 Huvilat 4, 5, 6 ja 9. Rakennuspiirustusarkisto IV 76. Kotkan kaupungin arkisto.

Hankesuunnitelma. Haukkavuoren päiväkoti. Kotkan kaupunki. Tilapalvelu 5.2.2008.

Kykyri, Marita 2008. Kotka, Meripirtti. Patteri n:o 3 ja sen ympäristö. Koekaivaus 2008. Kaivauskertomus. Kymenlaakson museon arkisto.

Lievonen Timo. Meripirtin päiväkodin rakennushistoriallinen tarkastelu. Lausunto KyM 71/2007.

Tonttikartat ja asemapiirrokset. Kotkan kaupunki. Rakennusvalvonta, arkisto.

6.2. Painetut lähteet:

Airola, Olli 1978. *Ruotsinsalmen merilinnoitus ja sen sotilaallinen merkitys*. Ruotsinsalmen merilinnoitus 1790-1855:10-84. Kymenlaakson museon julkaisuja no 1. Myllykoski.

Halila, Aimo 1953. Kotka kaupunkikuntana. *Kotkan esivaiheet*. Kotkan historia I: 91-193. Toim. Anttila, Leo et.al. Helsinki.

Rosén, Ragnar 1953. *Kotkan esivaiheet*. Kotkan historia I: 1-90. Toim. Anttila, Leo et.al. Helsinki.

6.3. Sanomalehdet:

Kymen Sanomat (KySa) 13.2. 2008. Haukkavuoren juurelle sadan lapsen päiväkoti.
Kymen Sanomat (KySa) 17.2. 2010. Haukkavuoren päiväkoti harjassa.

6.4. Sähköiset lähteet:

Kotkansaari. Matkailukartta. Kotkan kaupunkisuunnittelu 2009.

Museoviraston rakennushistorian osaston tutkija Helena Rosénin allekirjoittaneelle lähettämä sähköpostiviesti Meripirtin alueen vuoden 2008 kaivauksiin ja Meripirtin puistossa sijaitsevaan rakennuksen perustukseen liittyen. 8.7. 2008.

7. LIITELUETTELO

1. Diapositiiviluettelo
2. Yleiskartta 1:500

Kaivauskertomuksen etukannen kuva:

Haukkavuoren päiväkotia rakennetaan kesällä 2009. Kuva KyM/M. Kykyri